

Svitalana Schehlyuk, Maryanna Melnyk, Bartosz Bartosiewicz

SYSTEM INFORMACJI STATYSTYCZNEJ MAŁYCH MIAST NA UKRAINIE – OCENA I KONCEPCJA ZMIAN

Streszczenie: Celem artykułu jest ocena dostępności do informacji statystycznej dla ośrodków lokalnych na Ukrainie (ze szczególnym uwzględnieniem małych miast) oraz autorska propozycja zestawu wskaźników, których monitoringiem i upublicznieniem, w pierwszej kolejności, powinny zająć się urzędy statystyczne.

W pierwszej części opracowania omówiono problem dostępności do danych statystycznych i wskazano istniejące źródła pozyskiwania informacji nt. sytuacji społeczno-gospodarczej małych miast. W drugiej części zaprezentowano autorską koncepcję integracji obecnie istniejących źródeł wiedzy oraz wskazano na działania niezbędne dla poprawy dostępności do systemu informacji statystycznej, w szczególności dla decydentów odpowiadających za politykę rozwoju na szczeblu lokalnym.

Słowa kluczowe: Ukraina, małe miasta, dane statystyczne, monitoring rozwoju społeczno-gospodarczego.

1. Wprowadzenie

W dobie dynamicznie zachodzących obecnie procesów transformacyjnych jednym z głównych zadań stojących przed decydentami ukraińskimi jest budowa nowoczesnego systemu informacji statystycznej gromadzącej podstawowe dane na temat sytuacji społeczno-gospodarczej na szczeblu lokalnym (w tym w małych miastach – podstawowego ogniwa systemu osadniczego kraju). O ile nie ma większego problemu z pozyskaniem informacji na szczeblu regionalnym czy krajowym to analizy na szczeblu lokalnym, w szczególności dla pojedynczego miasta, są bardzo utrudnione. Jedynie w niektórych opracowaniach można znaleźć dane na temat liczby miast w podziale na ich strukturę wielkościową czy liczbę mieszkańców, ale to też tylko dla niektórych jednostek. Od czasu do czasu publikowane są roczniki statystyczne poszczególnych obwodów, w których pojawiają się dane bardziej szczegółowe, przybliżające oblicze społeczno-gospodarcze ośrodków miejskich. Niestety i w tym przypadku publikuje się informacje jedynie dla wybranych miast, głównie tych największych.

Brak dostępu do danych statystycznych przekłada się na brak większego zainteresowania problematyką małych miast na Ukrainie. W ostatnich 20 latach opublikowanych zostało jedynie kilka pozycji poświęconych przestrzennym bądź społeczno-gospodarczym aspektom rozwoju tych ośrodków w ujęciu krajowym (por. m.in. Kovalenko 1992; Tkach 1995; Habrel 2006). Nieliczne są również badania o charakterze regionalnym. Wśród nich można wskazać prace: L.T. Shevchuk (2011, 2013), S.D. Shheglyuk (2012) oraz V.C. Kravciv (2013). Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku opracowań planistycznych szczebla regionalnego czy krajowego. Jeżeli już powstają to mają najczęściej bardzo ogólny charakter, a zawarte tam wnioski nie są podparte szczegółową diagnozą stanu istniejącego (por. *Pro zatverdzhennia zahalnoderzhavnoi prohramy rozvytku malykh mist*, 2004, pol. *Narodowy program rozwoju małych miast oraz Monitory'nh sotsialno-ekonomichnoho...*, 2010).

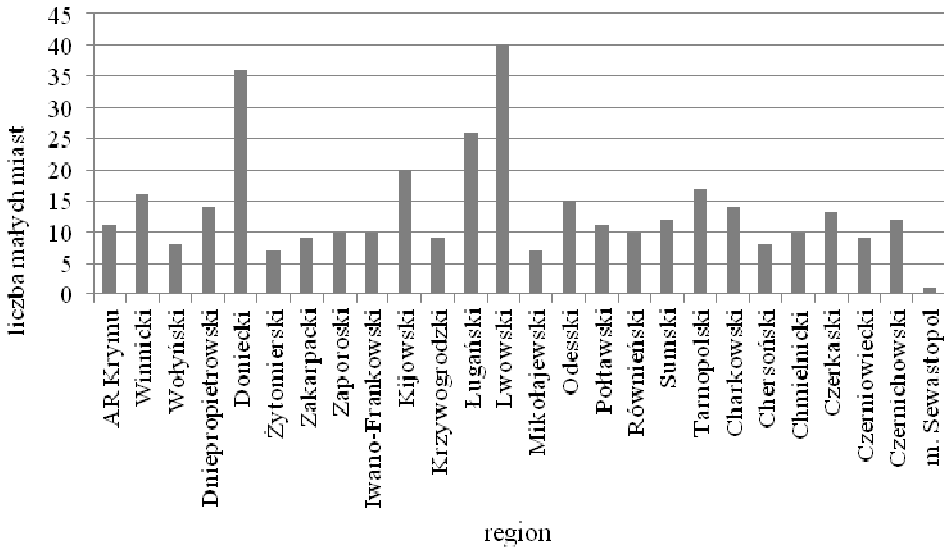
Celem niniejszej publikacji jest ocena aktualnego stanu dostępności do informacji statystycznej na temat sytuacji społeczno-gospodarczej małych miast oraz zaprezentowanie autorskiej koncepcji integracji obecnie dostępnych źródeł wraz z propozycją zbioru wskaźników społeczno-gospodarczych, które powinny zostać uwzględnione w nowym systemie informacji statystycznej.

2. Małe miasta Ukrainy – informacje podstawowe

Według najbardziej powszechnej ukraińskiej klasyfikacji za małe miasto uważa się ośrodki, których liczba mieszkańców nie przekracza 50 tys. (Khoreev 1972). W tej grupie wyróżnia się:

- „bardzo małe miasta”, tzw. poselky, których liczba mieszkańców nie przekracza 10 tys.,
- „małe miasta”, których liczba mieszkańców mieści się w przedziale 10–20 tys.,
- „półśrednie miasta”, których liczba mieszkańców zamyka się w przedziale 20–50 tys.

Małe miasta są bardzo istotnym elementem struktury osadniczej i społeczno-gospodarczej Ukrainy. Obecnie znajduje się tutaj około 1 250 miejscowości typu miejskiego, z czego ponad 90% to ośrodki, których liczba mieszkańców nie przekracza 20 tys. Stanowią one zdecydowaną większość w sieci osadnictwa miejskiego (blisko 93%). Wśród nich wyróżnia się dwa rodzaje jednostek. Pierwszy z nich to ośrodki o statusie miasta i jest ich 355. Są to odpowiedniki polskich małych miast. Liczba małych miast w poszczególnych regionach Ukrainy jest bardzo zróżnicowana. Najwięcej zlokalizowanych jest w regionie lwowskim (40) oraz donieckim (36). Przeciętnie w jednym obwodzie położonych jest kilkanaście małych miast (por. rys. 1).

Rys. 1. Liczba małych miast Ukrainy według poszczególnych obwodów

Źródło: B. Bartosiewicz, S. Chemerys (2013, s. 321)

Drugi typ to tzw. wsie miejskiego typu (SMT). Są to ośrodki, które według ukraińskich przepisów posiadają prawa miejskie, ale nie mają statusu miasta. Można je określać mianem dużych wsi aspirujących w świetle obserwowanych wskaźników rozwojowych do statusu miasta. Wydzielanie takich jednostek jest zaszczytą z czasów sowieckich i służy podniesieniu roli pełnionej w sieci osadniczej dużych wsi. Najczęściej wsie miejskiego typu to jednostki mniejsze od małych miast, których liczba mieszkańców kształtuje się przeciętnie na poziomie kilku tysięcy osób. Nie ma w tym przypadku jednakże żadnych prawidłowości, gdyż spotyka się również ośrodki o statusie miasta, których liczba mieszkańców wynosi jedynie 1–2 tys. osób. Większość małych miast pełni funkcję siedzib regionów, czyli odpowiedników polskich powiatów.

3. Dostępność do informacji statystycznej dla małych miast w Ukrainie

Kryzys lat 2008–2009 oraz obecna bardzo trudna sytuacja społeczno-gospodarcza Ukrainy uwidoczniała szereg problemów związanych z zarządzaniem publicznym na szczeblu lokalnym. Obok ewidentnie najważniejszego, jakim jest brak samorządności finansowej i decyzyjnej władz lokalnych, należy zwrócić uwagę na dostępność do informacji statystycznej obrazującej stan i kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego. W Polsce przywykliśmy już do powszechnej dostępności do danych, które gromadzone są zarówno poprzez urzędy statystyczne, jak i szereg innych instytucji publicznych zarządzających własnymi

bazami danych (najczęściej w formie zdigitalizowanej). Na Ukrainie podobnie funkcjonuje centralny urząd statystyczny i jego regionalne oddziały. Niestety, dostęp do danych jest bardzo ograniczony (szeregu informacji się nie gromadzi, a te, które są dostępne agreguje się w większości do poziomu regionalnego bądź subregionalnego). Taka sytuacja powoduje, że prowadzenie badań na poziomie lokalnym (w tym w małych miastach) jest praktycznie niemożliwe. Baza taka jest niewystarczająca do przeprowadzenia gruntownej oceny analitycznej i opracowywania strategii czy prognoz rozwoju społeczno-gospodarczego. Jednocześnie należy podkreślić, że szereg danych jest gromadzonych na szczeblu lokalnym, ale nie są one udostępniane – nie mają do niej dostępu obywatele, jak i wyspecjalizowane instytucje zajmujące się problematyką rozwoju na szczeblu lokalnym (w tym naukowcy). Teoretycznie mogą z nich korzystać władze lokalne i podlegające im urzędy. Niestety, w bardzo wielu przypadkach brakuje im odpowiednich kompetencji do interpretacji tych danych i wykorzystania w procesie zarządzania miastem/rejonem.

Drugim podstawowym problemem, który łączy się z dostępnością do publicznej informacji statystycznej na Ukrainie jest bardzo niski poziom informatyzacji instytucji publicznych. Problem ten w dużej mierze dotyczy małych miast i obszarów wiejskich. Informacje zawarte na oficjalnych portalach urzędów miejskich i wiejskich są bardzo skąpe. Nie funkcjonuje odpowiednik polskiego Biuletynu Informacji Publicznej.

Problem informatyzacji urzędów został dostrzeżony już w ramach *Narodowego programu rozwoju małych miast* (2004), gdzie wiele uwagi poświęcono kwestii informatyzacji. Szczególną uwagę zwrócono na potrzebę:

- rozwoju nowoczesnych sieci i komunikacji pomiędzy małym miastem i jego wiejskim otoczeniem,
- rozwoju usług komunikacyjnych opartych na najnowszych technologiach cyfrowych,
- komputeryzacji szkół,
- utworzenia telefonu w urzędach umożliwiającego kontakt obywateli z przedstawicielami władzy lokalnej (problem trudny do zrozumienia w dzisiejszych polskich realiach) (Furman 2009).

Rozwój infrastruktury informacyjnej z perspektywy 10 lat obowiązywania *Narodowego programu rozwoju małych miast* jest znikomy. Zaprezentowane założenia informatyzacji przyczyniły się w niewielkim stopniu rozwojowi komputeryzacji urzędów (o e-administracji nawet nie wspominając), a co najważniejsze w żadnym stopniu nie poprawiły systemu gromadzenia danych prezentujących sytuację społeczno-gospodarczą. Problem ten jest widoczny zarówno na szczeblu lokalnym (poszczególnych miast), regionalnym, jak i krajowym.

Pozytywnym aspektem służącym wsparciu informacyjnemu dla małych miast jest przyjęcie w 2009 roku przez Gabinet Ministrów Ukrainy rozporządzenia

Monitory'nh sotsialno-ekonomichnoho rozvy'tku malykh mist i selyschch Ukrainy, 2010, pol. *Monitoring rozwoju społeczno-gospodarczego małych miast i miasteczek Ukrainy*. Założeniem tego rozporządzenia było zgromadzenie wybranego zestawu cech społeczno-gospodarczych dla wszystkich małych miast na Ukrainie i zapoczątkowanie ciągłego systemu monitoringu. Niestety, zgromadzone w ten sposób dane, jak podkreśla m.in. D.S. Biriukov (2010), zagregowano do poziomu regionalnego i problem pozostał. Takie podejście skutecznie uniemożliwia ocenę stanu społecznego i gospodarczego pojedynczych ośrodków.

W świetle przyjętych założeń *Monitoringu...* przewidziano gromadzenie 35 wskaźników, które przyporządkowano w cztery grupy:

1. Administracja publiczna (2 wskaźniki) – liczba radnych oraz liczba pracowników w urzędach miejskich – w przypadku Ukrainy powinno się używać sformułowania w radach miejskich, które tak *de facto* stanowią odpowiednik polskich urzędów miejskich).

2. Demografia (7 wskaźników) – m.in. liczba ludności, struktura wieku ekonomicznego, przyrost naturalny oraz saldo migracji).

3. Społeczeństwo (19 wskaźników) – m.in. struktura szkolnictwa, liczba placówek kulturalnych, liczba przychodni lekarskich, liczba miejsc noclegowych.

4. Gospodarka (7 wskaźników) – m.in. dochody i wydatki budżetów lokalnych, liczba podmiotów gospodarczych, sytuacja finansowa największych przedsiębiorstw;

Jest to jak dotychczas najbardziej kompleksowa baza na temat małych miast Ukrainy, ale nadal bardzo ograniczona pod względem cech: przestrzennych (brak danych dotyczących użytkowania i zagospodarowania terenu), społecznych (w szczególności struktury społecznej ludności) oraz gospodarczych (dostępna jest jedynie informacja na temat liczby podmiotów gospodarczych bez podziału na strukturę).

Taki monitoring powinien być okresowo aktualizowany i udostępniany do wiadomości publicznej, inwestorów, analityków oraz innych zainteresowanych stron, również w odniesieniu do pojedynczych miast. Niestety, tak się nie dzieje. Jediną drogą pozyskania informacji na temat pojedynczego miasta pozostaje próba otrzymania danych z poszczególnych ośrodków. Z założenia nie udostępniają one tych danych. Pozostaje możliwość pozyskania w sposób nieformalny poprzez posiadane w radzie miejskiej tzw. „znajomości”.

Obok opisanego powyżej jednorazowego programu monitoringu małych miast dane na temat sytuacji społeczno-gospodarczej są gromadzone w: radach miejskich, urzędach statystycznych – odpowiedniku polskiego GUS (Державна служба статистики України) i w jego oddziałach regionalnych oraz w dwóch niezależnych organizacjach pozarządowych: Stowarzyszeniu Miast Ukrainy (Асоціація міст України) (SMU) oraz Stowarzyszeniu Małych Miast Ukrainy (Асоціація малих міст України) (SMMU).

W przypadku rad miejskich większość dostępnych informacji jest umieszczanych na oficjalnym portalu internetowym. Tak jak już zostało wspomniane ich zakres jest niewielki i ogranicza się do rubryki zawierającej informacje na temat rysu historycznego, podstawowych danych ludnościowych i krótkiej wzmiance o charakterze gospodarczym miasta. Jednym z ważnych dokumentów, niekiedy dostępnych w urzędach miejskich, jest tzw. *paszport społeczny i gospodarczy miasta*, który zawiera informacje na temat funkcjonowania wszystkich elementów środowiska miejskiego. Jest on przygotowywany na zlecenie władz miejskich przez regionalne oddziały urzędu statystycznego. Jednak, jak dowodzi przegląd tych dokumentów, większość *paszportów* miast nie ma jednolitej struktury, zestawy danych są inne dla każdego z ośrodków, co jest wynikiem braku ujednoczenia systemu gromadzenia danych przez urzędy regionalne. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że dane zawarte w *paszporcie*, w odniesieniu np. do zasobów polskiego Banku Danych Regionalnych, a nawet opisanego powyżej *Monitoring...* są niewspółmiernie mniejsze (Lomonosov 2010).

Ze względu na ograniczenia w dostępności do danych ważnym źródłem uzupełniającym wiedzę na temat małych miast są statystyki międzynarodowe oraz te prowadzone przez organizacje prywatne. Jedną z takich organizacji jest Stowarzyszenie Miast i Gmin Ukrainy. W 2002 roku wprowadziła system gromadzenia informacji statystycznych, w którym został opracowany i wdrożony rejestr budżetów miejskich i wskaźników społeczno-gospodarczych odzwierciedlających sytuację społeczno-gospodarczą miast i gmin członkowskich stowarzyszenia. W rejestrze tym corocznie publikowane są nowe dane. Są one powszechnie dostępne w dwóch wydawnictwach na stronie stowarzyszenia (www.auc.org.ua): kwartalniku *Sytuacja finansowa miast* oraz corocznej publikacji *Podstawowe wskaźniki społeczno-gospodarcze miasta*, w której prezentowane są dane na temat:

- sytuacji finansowej miast,
- produkcji przemysłowej,
- struktury demograficznej ludności,
- rynku pracy oraz siły nabywczej ludności,
- inwestycji,
- przychodów z prywatyzacji,
- transportu,
- edukacji i ochrony zdrowia,
- przestępczości,
- ochrony środowiska.

Niestety, w bazie dostępne są dane jedynie dla kilkudziesięciu ukraińskich małych miast. To oczywiście jest dużą barierą dla prowadzenia badań kompleksowych, choćby w odniesieniu do wybranego regionu Ukrainy.

Gromadzeniem danych na temat małych miast zajmuje się również wspomniane Stowarzyszenie Małych Miast Ukrainy, które swoją działalność rozpoczęło w 1995 roku w ramach Stowarzyszenia Miast Ukrainy. Od roku 2007 działa już jako samodzielny byt. Zakres gromadzonych danych przez tę organizację jest zbliżony do tego, który obejmuje opisana powyżej baza. Różnica polega na tym, że dane nie są publikowane w internecie i są dostępne jedynie dla członków Stowarzyszenia.

4. Koncepcja integracji systemu informacji statystycznej dla małych miast Ukrainy

Współcześnie dane na temat małych miast na Ukrainie są niepełne i rozproszone w różnych źródłach. Roczniki statystyczne dostarczają informacji dla dużych miast, dla małych jedynie w formie zagregowanej. Stowarzyszenia dysponują wybranymi cechami jedynie dla miast-członków, a *Monitoring...* zawiera jedynie dane za rok 2009 i to również niepełne (rys. 2).

Rys. 2. Szczegółowe gromadzenie danych statystycznych na temat sytuacji społeczno-gospodarczej małych miast Ukrainy

Źródło: opracowanie własne

Zamiarem ułatwienia dostępu do danych jest potrzeba połączenia wysiłków wyżej wymienionych instytucji i organizacji oraz stworzenie, na początek z istniejących już danych, jednej bazy w formie portalu internetowego na temat miast (w tym małych) Ukrainy. Coroczne raporty (baza ta powinna gromadzić dane w sposób cykliczny) powinny być dostępne w Internecie na oficjalnej stronie np. urzędu statystycznego lub/i organizacji pozarządowych.

Pomysł stworzenia systemu informacji małych miast nie jest nowy. Organa władzy publicznej od pewnego czasu podejmują działania na rzecz stworzenia kompleksowego systemu informacji analitycznych (IAS). Jednocześnie swoje prace nad systemem statystyk miejskich (ASMS) prowadzi Stowarzyszenie Miast Ukrainy wspólnie z Federacją kanadyjskich gmin w ramach projektu „Lokalny Rozwój Gospodarczy Ukrainy” (MLED). System ten już funkcjonuje w formie elektronicznego narzędzia (stron www), nie jest jednak powszechnie dostępny. Korzystać z niego mogą jedynie miasta-członkowie Stowarzyszenia. I tu powraca ten sam problem. Zarówno w pracach nad zestawem wskaźników, które w tego typu bazach są umieszczane, jak i możliwość korzystania z tych zasobów jest bardzo ograniczona. Tymczasem powinien być jak najszerszy i w pierwszej kolejności uwzględniać również środowiska naukowe, przedstawicieli władz rządowych i samorządowych, w dalszej kolejności potencjalnych inwestorów oraz opinię publiczną.

Bardzo ważną kwestią, do dzisiaj spotykaną w ukraińskich opracowaniach statystycznych, jest wiarygodność informacji. Nierzadkie są przypadki manipulacji danymi dla uzyskania obrazu korzystniejszego niż jest w rzeczywistości (dotyczy to w szczególności danych na poziomie regionalnym i lokalnym). Równie istotna jest kwestia przejrzystości danych i możliwość ich porównywania pomiędzy miastami. Dziś często trudno jest odnosić się do informacji statystycznej, gdyż brakuje opisu, jak została ona obliczona.

Rolą instytucji statystycznych nie powinna być jedynie publikacja surowych danych. Niezbędne jest podjęcie działań, wspólnie z jednostkami naukowymi i uczelniami wyższymi, na rzecz opracowywania raportów analitycznych, które tłumaczyłyby opinii publicznej dane statystyczne.

W dalszych etapach nad systemem informacji statystycznej należałoby rozpocząć dyskusję nad poszerzeniem zakresu gromadzonych danych oraz ich zunifikowaniem z zestawem wskaźników, które są dostępne na poziomie regionalnym i krajowym. Wymaga to określenia metodologii gromadzenia danych, jak i ujednoczenia sposobu ich obliczania w urzędach statystyki regionalnej. Według autorów, uwzględniając rejestry, które już dzisiaj są gromadzone na szczeblu lokalnym, ale nie są powszechnie upubliczniane z różnych względów, bez większych kosztów można by było udostępnić m.in. dane z zakresu: jakości życia, gospodarki nieruchomości (np. ceny gruntów), przepływów migracyjnych (wewnętrznych i zewnętrznych), przestępczości czy struktury społecznej. Monitoring zjawisk społecznych wydaje się tym bardziej uzasadniony, bowiem wg opisywanego *Monitoringu...* w ponad 30% małych miast ukraińskich zaobserwowano dynamiczne procesy depopulacyjne.

Równie istotna jest poprawa dostępności do informacji na temat stanu gospodarki miast i kierunków jej zmian. Wśród zjawisk gospodarczych, które w pierwszej kolejności powinny zostać objęte monitoringiem należy wymienić: strukturę rodzajową gospodarki miejskiej, strukturę zatrudnienia, poziom bezro-

bocia, sytuację sektora MŚP, klimat inwestycyjny (np. inwestycje, w tym zagraniczne). W zarządzaniu małymi miastami znajomość dynamiki zmian wymienionych procesów gospodarczych ma podwójne znaczenie. Szereg tych ośrodków powstało po II wojnie światowej w oparciu o lokalizację jednego dużego zakładu przemysłowego i przez wiele lat rozwijały się one jako miasta monofunkcyjne (całe miasto „żyło” dzięki jednej fabryce). Zmiany lat 90. XX wieku w większości przypadków doprowadziły do zamknięcia tych podmiotów i bardzo dużej dynamiki zmian na lokalnym rynku, które może nie tylko, ale także ze względu na brak danych, nie były i w większości przypadków nadal nie są kontrolowane przez lokalnych decydentów.

5. Podsumowanie

Podsumowując, stworzenie jednolitego systemu informatycznego monitorującego system społeczno-gospodarczy małych miast jest odpowiedzią na potrzeby lokalnych decydentów i naukowców zajmujących się problematyką miast, ale również obywateli, dla których w społeczeństwie o aspiracjach demokratycznych powinien być zapewniony dostęp do przynajmniej podstawowych miar opisujących sytuację społeczno-gospodarczą miejsca, w którym żyją i pracują. W tym świetle rekomenduje się przede wszystkim:

1. W centralnym urzędzie statystycznym i jego regionalnych oddziałach:
  - publikację roczników statystycznych poświęconych miastom Ukrainy,
  - kontynuację rozpoczętego w 2009 roku monitoringu sytuacji społeczno-gospodarczej małych miast (np. w cyklach co 5 lat).
2. W Ministerstwie Rozwoju Regionalnego, Budownictwa, Mieszkalnictwa i Usług Komunalnych oraz Ministerstwie Rozwoju Gospodarczego i Handlu:
  - opublikowanie na stronach ministerstw pełnych wyników monitoringu małych miast za lata 2009–2011,
  - weryfikacje i poszerzenie palety wskaźników umieszczanych w następnych edycjach monitoringu.
3. W instytucjach naukowych:
  - opracowanie metodologicznych i naukowych podstaw doboru wskaźników monitorujących rozwój społeczno-gospodarczy małych miast (opracowanie kwestionariusza badania),
  - zapoczątkowanie współpracy pomiędzy środowiskiem naukowym a organizacjami rządowymi i pozarządowymi działającymi na rzecz rozwoju małych miast.

LITERATURA

- Bartosiewicz B., Chemerys S., 2013, *An overview of the demographic situation in Ukrainian small towns*, [w:] Bartosiewicz B., Marszał T. (red.), *Przestrzeń publiczna i sektor usług w małych miastach*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Geographica Socio-Oeconomica”, 15, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 319–329.
- Biriukov D.S., 2010, *Rozvytok systemy monitorynhu sotsialno-ekonomichnoho stanu malykh mist i selyshch Ukrainy*, http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/soi/2010_9/-biruk.pdf.
- Furman R., 2009, *Formuvannya informatsiinoho prostoru v Ukraini, analiz katerorialno-poniatiinoho aparatu*, http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dums/2009-.../Furman.pdf.
- Habrel M., 2006, *Małe miasta a reforma administracyjno-terytorialna na Ukrainie*, [w:] Heffner K., Marszał T. (red.), *Uwarunkowania rozwoju małych miast*, „Biuletyn KPZK PAN”, 226, Warszawa, s. 211–215.
- Khoreev B.S. (red.), 1972, *Malyi horod: sotsyalno-demohrafycheskoe yssledovanye nobelshoho horoda*, Yzdatelstvo Moskovskoho Unyversyteta, 240 s.
- Kovalenko P.S., 1992, *Ekonomyko-heohrafycheskye problemy rozvytyia horodskykh poselenyi Ukrainy*, (autoreferat pracy doktorskiej).
- Kravciv V.S., 2013, *Karpats'kyj region: aktual'ni problemy ta perspektyvy rozvytku: monografiya u 8 tomah*, NAN Ukrainy, Instytut regional'nyx doslidzhen, L'viv.
- Lomonosov D.A., 2010, *Problemy orhanizatsii monitorynhu rozvytku mist Ukrainy*, http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/tavnv/2010_69/69-_37.pdf.
- Monitorynh sotsialno-ekonomichnoho rozvytku malykh mist i selyshch Ukrainy za 2009 rik*, 2010, Ministerstvo regional'nogo rozvytku, budivnyctva ta zhytlovo-komunal'nogo gospodarstva Ukrainy, Ky'viv.
- Pro zatverdzhennia zahalnodержavnoi prohramy rozvytku malykh mist*, 2004, Zakon Ukrainy, Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), No 24 – st. 332, <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=158015&p=128-0311857517532>.
- Shevchuk L.T. (red.), 2013, *Mali mista Karpatskoho rehionu: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku*, Instytut Rehionalnykh Doslidzhen, Natsionalna Akademiia Nauk Ukrainy, Lviv.
- Shevchuk L.T. (red.), 2011, *Prostorovyj rozvytok regionu: social'no-ekonomichni mozlyvosti, ryzyky i perspektyvy*, NAN Ukrainy, Instytut Regional'nyx Doslidzhen, 256 s.
- Shheglyuk S.D., 2012, *Mozhlyvosti derzhavno-pryvatnogo partnerstva pry vyryshenni problem social'no-ekonomichnogo rozvytku malyx mist*, Visnyk Xmel'ny'czkogo nacional'nogo universytetu, Ekonomichni nauky, t. 1(190), s. 186–191.
- Tkach D.V., 1995, *Ekonomyko- i sotsialno-heohrafichni problemy rozvytku malykh mistykh poselen (na materialakh Ternopil'skoi oblasti)*, (autoreferat pracy doktorskiej), Lviv.

**STATISTICAL INFORMATION SYSTEM OF SMALL TOWNS IN UKRAINE
– EVALUATION AND CONCEPT OF CHANGES**

Abstract: The main aim of the article is to evaluate the accessibility of statistical information for small towns in Ukraine and to present the authors' concept of changes in this system. In the first part of the text the authors characterize the statistical information system in Ukraine and present available sources of statistical data about the socio-economic situation in small towns. In the second part of the article the authors presents their own concept of integration of existing data sources into one system.

Key words: Ukraine, small towns, statistic data.

Dr Svitlana Schehlyuk
Instytut Badań Regionalnych
Ukraińska Akademia Nauk
Lwów, Ukraina

Dr hab. Maryanna Melnyk
Instytut Badań Regionalnych
Ukraińska Akademia Nauk
Lwów, Ukraina

Dr Bartosz Bartosiewicz
Katedra Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej
Wydział Nauk Geograficznych
Uniwersytet Łódzki